

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СПОЖИВЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Новий етап змін у політичному та економічному житті країни характеризується принциповою неоднозначністю і вимагає осмислення реальної картини можливостей та перспектив розвитку окремих секторів економіки, зокрема найважливішого з них – споживчого ринку, який є необхідною передумовою розвитку національної економіки, бо через нього реалізується 70...80% грошових доходів населення.

Ринкові умови більш ніж двадцятирічного існування привели до успішного розвитку споживчого ринку, розширення та модифікування. Відбулися значні позитивні зміни в аспекті поліпшення забезпечення українських споживачів різноманітними товарами, насиченості та різноманітності їх асортименту, появи нових форматів торгівлі, мережових форм її організації, багатофункціональних торговельних центрів, прогресивних форм торговельного обслуговування, стрімкого розвитку торговельної інфраструктури, електронної торгівлі споживчими товарами, брендингу, організації ринкової торгівлі, постійно діючих ярмарків, виставок, впровадження споживчого кредитування, після продажного сервісного обслуговування тощо.

Водночас, незважаючи на відносно стабільний розвиток порівняно з іншими секторами економіки, у сфері споживчого ринку нагромадилися істотні проблеми і суперечності. Так, спостерігаються порушення структурних співвідношень: у сегментарному розподілі на ринки для багатих та малозабезпечених і бідних громадян, які різняться за якісними і вартісними характеристиками товарної пропозиції, каналами наповнення ринку, асортиментом товарів, можливістю доступу до товарів різних верств населення, якістю торговельного обслуговування; у споживчому попиті зорієнтованому на дешеві товари широкого вжитку для бідних та престижні дорогі імпорتنі товари для багатих; у роздрібному товарообороті на перевагу певних груп товарів для окремих груп споживачів; у локально-територіальному характері торгівлі, а саме нерівномірному регіональному розвитку, переважній частки “міста” порівняно з “селом”, “регіонів” по відношенню до “центрів” внаслідок поглиблення диспропорцій у рівнях грошових доходів і споживчих витрат українських споживачів (за останніми даними сьогодні в Україні приблизно 5% населення – заможних людей, 10...12% вкрай

бідних, 12...15% – ті, що перебувають недалеко від межі бідності, не дотягуючи до середніх суспільних стандартів, 40...50% мають невизначений соціальний статус, близько 20% становить група, яка відноситься середнього класу, при цьому мінімум 3% громадян, які систематично не доідають [1]), не достатнього забезпечення торговельною інфраструктурою, високої частки фіктивно-тіньової торговельної діяльності.

До сучасних характерних особливостей сучасного споживчого ринку України також відносяться: деформованість кінцевих каналів реалізації, що проявилось в значних обсягах продажу товарів через організовані та неформальні ринки (у структурі обороту роздрібною торгівлі частка організованих та неформальних ринків становить 31,1% [2]); імпортна експансія як у край небезпечна тенденція розвитку (частка продажу товарів імпортного походження у 2013 р. складала майже 60% [3]); наявність контрафактних, фальсифікованих, часто неякісних та навіть небезпечних споживчих товарів; поширення недобросовісної конкуренції; факти неправомірного використання товарних знаків, фірмових найменувань, назв місць походження товарів, наслідком яких є завдання шкоди діловій репутації виробника; перенасичення товарами з невиправдано завищеними цінами, що тягне за собою затоварювання ринку із наступним переоцінюванням та втрату значної частки доходу як безпосередньо виробників, так і особливо торговельних посередників; надмірне втручання органів влади в господарську діяльність суб'єктів торговельної діяльності, особливо під час кризових спадів; відсутність єдиного підходу до контролю продукції від моменту її виходу на ринок до продажу споживачеві, механізмів співпраці між органами державного нагляду та підприємцями, загальної стратегії розвитку споживчого ринку.

Проведені дослідження дозволили систематизувати особливості споживчого ринку України, характерні для сучасного етапу розвитку.

Список джерел інформації:

1. Кобзар Г. Чому в багатій Україні багато бідних українців? [Електронний ресурс] / Г. Кобзар // Права людини в Україні: інформаційний портал Харківської правозахисної групи. – 19.11.2013. – Режим доступу : <<http://www.khpg.org/index.php?id=1384903875>>.

2. Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки [Електронний ресурс] / Постанова КМУ від 27.02.2013 № 187. – Режим доступу : <<http://ru.info-kmu.com.ua/2013-12-23-000000pm.pdf>>.

3. Інформаційно-аналітичний бюлетень КМУ від 23.12.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://ru.info-kmu.com.ua/2013-12-23-000000pm.pdf>>.